

Dosarul nr.2r-125/2019

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (S. Dimitriu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Țurcan, O. Cojocaru, N. Simciuc)

DECIZIE

20 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Liubovi Toma, reprezentată de avocatul Vitalie Zama,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Donciu către Liubovi Toma cu privire la înlăturarea încălcărilor legate de privarea de posesiune prin demolarea construcției neautorizate ce atentează inadmisibil asupra terenului vecin,

împotriva încheierii din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel depusă de către Liubovi Toma,

c o n s t a t ă :

La 15 ianuarie 2018 Elena Donciu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Liubovi Toma privind înlăturarea încălcărilor legate de privarea de posesiune prin demolarea construcției neautorizate ce atentează inadmisibil asupra terenului vecin.

Prin hotărârea din 25 iunie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Central, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Elena Donciu împotriva lui Liubovi Toma ca fiind întemeiată.

S-a obligat Liubovi Toma să demoleze construcția neautorizată – groapa de acumulate a apelor reziduale, situată pe terenul ce aparține cu drept de proprietate pârâtei numărul cadastral – XXX situat în XXX.

La 22 septembrie 2018 Liubovi Toma a expediat cerere de apel împotriva hotărârii din 25 iunie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Central, apelul fiind înregistrat la 10 octombrie 2018. A solicitat repunerea în termenul de depunere a apelului și casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei hotărâri noi privind respingerea cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de repunere a apelantei Liubovi Toma în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de Liubovi Toma, pe motiv că a fost depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 26 decembrie 2018 Liubovi Toma a declarat recurs împotriva încheierii din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei la rejudicare.

În motivarea recursului a indicat că Liubovi Toma a depus cererea de apel la 22 septembrie 2018, după expirarea termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe din 25 iunie 2018. A aflat despre existența hotărârii primei instanțe de la executorul judecătoresc, care a declanșat procedura de executare.

Potrivit informației din pașaportul lui Liubovi Toma, se confirmă că aceasta a ieșit de pe teritoriul Republicii Moldova în anul 2017 și a revenit la 23 august 2018. Prin urmare, la momentul emiterii hotărârii primei instanțe, dânsa nu se afla în țară, ceea ce constituie motiv de repunere în termen pentru declararea apelului.

Consideră încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău ca fiind neîntemeiată și ilegală.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea instanței de apel a fost pronunțată la 12 decembrie 2018 și expediată participanților la proces la 17 decembrie 2018.

Prin urmare, recursul declarat la 26 decembrie 2018 a fost depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele indicate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 111 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În conformitate cu art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de

instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Din actele cauzei s-a stabilit că, la 25 iunie 2018 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Central prin care Liubovi Toma a fost obligată să demoleze construcția neautorizată – groapa de acumulate a apelor reziduale, situată pe terenul ce aparține cu drept de proprietate pârteii numărul cadastral – XXX situat în XXX.

Tot la 25 iunie 2018 copia dispozitivului hotărârii a fost expediată în adresa lui Liubovi Toma, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei (f.d. 45).

Așa fiind, termenul de declarare a apelului a început să curgă de la 26 iunie 2018, ziua imediat următoare datei când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii primei instanțe, având în vedere că ziua survenirii evenimentului nu se ia în considerare la calcularea termenului, și a expirat la data de 25 iulie 2018, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

Contrar normelor procedurale enunțate mai sus, cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe a fost expediată de Liubovi Toma abia la 22 septembrie 2018 și înregistrată la 10 octombrie 2018 (f.d. 48-49), respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Liubovi Toma odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii primei instanțe nu a prezentat careva probe în confirmarea imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, limitându-se doar la menționarea formală că s-a aflat peste hotarele Republicii Moldova în perioada anului 2017 pînă la 23 august 2018 și a aflat despre hotărîrea din 25 iunie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Central de la executorul judecătoresc care a declanșat procedura de executare. La cererea de apel și de repunere în termen a apelului a fost anexate copiile pașaportului, cu ștampilele de ieșire-intrare din/în Republica Moldova.

Potrivit art. 116 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Astfel, Colegiul cercetînd materialele dosarului, remarcă că, încheierea din 15 februarie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Central, de primire în procedură a cererii de chemare în judecată depusă de Donciu Elena către Liubovi Toma privind demolarea construcției și fixarea ședinței de soluționare amiabilă a litigiului pentru 28 martie 2018, ora 11.30 (f.d. 27-28), a fost expediată în adresa pârteii Liubovi Toma la domiciliul acesteia XXX, scrisoarea fiind recepționată la 23 februarie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 30).

Prin încheierea din 28 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central a fost încetată procedura de mediere judiciară pe marginea cauzei intentate la cererea Elenei Donciu către Liubovi Roma privind demolarea construcției ilegale, cauza fiind transmisă pentru repartizarea aleatorie unui alt judecător (f.d. 32). Încheierea menționată a fost expediată în adresa pârâtei Liubovi Toma (f.d. 34).

Ulterior în adresa părților la proces, inclusiv și pârâtei Liubovi Toma a fost expediată citația pentru ședința de judecată numită pentru 18 iunie 2018, ora 14.00 (f.d. 37), fiind recepționată la 13 aprilie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 38).

La 25 iunie 2018 Judecătoria Chișinău, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii pe marginea litigiului și l-a expediat în adresa pârâtei Liubovi Toma, însă scrisoarea a revenit în adresa instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 43, 45, 47).

Astfel având cunoștință despre examinarea cauzei civile inițiate la cererea Elenei Donciu, recurenta urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Van Harn vs Germany, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja dreptul de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt ignorat de acesta și care în consecință a generat omiterea neîntemeiată a termenului prescris la depunerea apelului or, prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ca urmare a expirării termenului de atac incontestabil ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Colegiul menționează că nu poate fi reținut argumentul recurentei, precum că s-a aflat peste hotarele Republicii Moldova și a aflat despre hotărârea din 25 iunie 2018 Judecătorei Chișinău, sediul Central de la executorul judecătoresc care a declanșat procedura de executare, or cererea de chemare în judecată, actele de procedură, cât și citațiile pentru ședințele judiciare, au fost înmânate mamei lui Liubovi Toma, cet. Bivol, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 7, 24, 25, 30, 38, 53). Cet. Bivol locuiește în casa în care apelanta are domiciliu, prima urmînd să o înștiințeze pe fiica sa Liubovi Toma despre înștiințările, citațiile care au fost expediate de către prima instanță și recepționată de către dînsa.

Porivit prevederilor art.105 alin. (1), (6) Cod de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmîneze citația sau înștiințarea o va înmîna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmîneze destinatarului cât mai curînd posibil.

Conform art.102 alin.(1), (4¹) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la

locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Colegiul menționează că, art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu condiționează termenul de 30 de zile de declarare a apelului din data aducerii la cunoștință a dispozitivului hotărârii, dar din data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Totodată, recurenta nu a prezentat careva probe cu privire la data la care a aflat despre procedura de executare și probe despre data accesării portalului informațional al instanței de judecată. Mai mult, însăși recurenta a indicat că a revenit de peste hotarele Republicii Moldova la 23 august 2018 (f.d. 56), iar cererea de apel a fost expedită la 22 septembrie 2018 (f.d. 49), referitor la aceste circumstanțe recurenta la fel nu a prezentat argumentarea respectivă.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Astfel, Colegiul reține că recurenta în cazul dat nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile cînd personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

Instanța de apel întemeiat a conchis asupra necesității respingerii cerinței de repunere în termen a cererii de apel, în cazul în care nu au fost prezentate motive întemeiate pentru repunerea în termen, cît și probe în acest sens.

Soluția de respingere a cererii de repunere în termen este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămînea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și în așa mod ar implica încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova, Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Curtea a admis că revine în primul rînd instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să

verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 12 decembrie 2018, deoarece apelanta nu și-a exercitat fără motive întemeiate drepturile sale procedurale, iar în consecință Curtea de Apel Chișinău a curmat în mod legal orice abuz din partea acesteia.

În susținerea celor relatate, Colegiul consideră necesar a fi reținute și prevederile art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, care statuează că, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atît actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cît și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Reieșind din cele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele indicate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Liubovi Toma, reprezentată de avocatul Vitalie Zama.

Se menține încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Donciu către Liubovi Toma cu privire la înlăturarea încălcărilor legate de privarea de posesiune prin demolarea construcției neautorizate ce atentează inadmisibil asupra terenului vecin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh